

Na osnovu člana 76 stav 1 tačka 8 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (»Službeni list Crne Gore«, broj 24/19, 29/25, 3/26) i člana 14 stav 1 tačka 9 Statuta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 39/19), Upravni odbor Zavoda, na predlog direktora, na sjednici od 29.05.2026. godine, donosi

O D L U K U

o usvajanju Programa »Start 20 – program podrške za samostalni život i rad«

1. Usvaja se Program »Start 20 – program podrške za samostalni život i rad« za 2026. godinu.
2. Program iz tačke 1 dispozitiva ove odluke je njen sastavni dio.
3. O realizaciji odluke, staraće se Sektor za mjere aktivne politike zapošljavanja.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Odredbama člana 38 stav 1 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti propisano je da se mjere aktivne politike zapošljavanja, među kojima i obrazovanje i osposobljavanje, sprovode kroz programe koje donosi Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje.

Odredbom člana 40 stav 1 Zakona, između ostalog, propisano je da obrazovanje i osposobljavanje podrazumijeva pružanje mogućnosti nezaposlenom licu da kroz program osposobljavanja za sticanje znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova određenog radnog mjesta kod poslodavca povećaju zapošljivost i zapošljavanje.

Program se realizuje u okviru programa Reformske agende Crne Gore 2024-2027 mjera 3.1.3 kojom se unapređuje aktivacija radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja kroz jačanje međuresorne saradnje u sistemima zapošljavanja i socijalne zaštite i uspostavlja funkcionalna veza između mjera socijalne uključenosti i mjera aktivne politike zapošljavanja.

Program obezbjeđuje integrisani i postepeni model podrške koji obuhvata identifikaciju i pripremu korisnika koja spadaju u kategoriju nezaposlenih mladih lica bez roditeljskog staranja nakon izlaska iz institucionalne ili hraniteljske brige prijavljena na evidenciju Zavoda, ali uključuje i druga mlada lica koja su izložena povećanom riziku od socijalne isključenosti ili otežanog ulaska na tržište rada, uključujući mlade koji nemaju adekvatnu porodičnu podršku, koji su u procesu osamostaljivanja bez institucionalne i adekvatne porodične podrške, ili koji se suočavaju sa privremenim životnim okolnostima koje mogu usporiti njihov obrazovni ili profesionalni razvoj. Osim identifikacije i pripreme korisnika program obuhvata i upoznavanje sa radnim mjestom, osposobljavanje za rad i zapošljavanje, uz kontinuiranu mentorsku, socijalnu i finansijsku podršku, čime se stvaraju uslovi za jačanje zapošljivosti, razvoj radnih navika i održivu radnu integraciju lica u riziku od socijalne isključenosti.

Program „Start 20 – program podrške za samostalni život i rad“ predstavlja direktan odgovor na potrebu sistemskog povezivanja mjera socijalne uključenosti i aktivne politike zapošljavanja, jer kombinuje fazu upoznavanja sa radnim mjestom, osposobljavanje na konkretnom radnom mjestu i zapošljavanje, uz obaveznu podršku mentora i obezbijedene osnovne uslove života (smještaj i ishranu), čime se stvara bezbjedan i strukturiran okvir za postepeni prelazak mladih iz sistema zaštite u svijet rada.

Program je dodatno utemeljen u evropskim praksama koje naglašavaju važnost tzv. integrisanih tranzicionih šema (education–employment–social support), namijenjenih mladima u alternativnoj

brizi, sa ciljem prevencije dugoročne nezaposlenosti, beskućništva i međugeneracijskog siromaštva. Kroz ciljanu kombinaciju osposobljavanja i zapošljavanja, program doprinosi povećanju zapošljivosti učesnika, jačanju njihove radne discipline, samopouzdanja i osjećaja lične kompetencije, kao i stvaranju uslova za održivo zapošljavanje.

Program se sprovodi kroz dvije faze u trajanju od 10 mjeseci i to: prva faza koja podrazumijeva upoznavanje sa radnim mjestom u trajanju od mjesec dana i druga faza koja može imati dva modela: prvi model - osposobljavanje uz mentora I drugi model - zapošljavanje na konkretnom radnom mjestu.

Zakonom o budžetu za 2026. godinu ("Službeni list Crne Gore", broj 159/25) opredjeljena su sredstva za finansiranje mjere obrazovanje i osposobljavanje u iznosu od 2 mil. €, od kojih se za realizaciju ovog programa, opredjeljuju sredstva u iznosu od 216.444,00 €, uz mogućnost njihovog uvećanja u okviru budžetom opredjeljenih sredstava za finansiranje mjere, a u zavisnosti od iskazanih potreba potencijalnih korisnika programa obrazovanja i osposobljavanja u tekućoj godini.

Članom 44 stav 2 Zakona, propisano je da se programom utvrđuju uslovi, kriterijumi i obim sredstava za njihovo sprovođenje, kao i ciljna grupa kojoj je program namijenjen. Programom su shodno navedenoj zakonskoj odredbi, između ostalog, utvrđeni:

Ciljna grupa programa, koju čine nezaposlena mlada lica bez roditeljskog staranja nakon izlaska iz institucionalne ili hraniteljske brige prijavljena na evidenciju Zavoda, i druga mlada lica koja su izložena povećanom riziku od socijalne isključenosti ili otežanog ulaska na tržište rada, uključujući mlade koji nemaju adekvatnu porodičnu podršku, koji su u procesu osamostaljivanja bez institucionalne i adekvatne porodične podrške, ili koji se suočavaju sa privremenim životnim okolnostima koje mogu usporiti njihov obrazovni ili profesionalni razvoj.

Ciljevi programa povećanje zapošljivosti mladih bez roditeljskog staranja, kao i drugih mladih lica izloženih povećanom riziku od socijalne isključenosti i otežanog ulaska na tržište rada, uključujući mlade bez adekvatne porodične podrške, mlade u procesu osamostaljivanja i mlade koji se suočavaju sa privremenim životnim okolnostima koje mogu usporiti njihov obrazovni ili profesionalni razvoj, kroz sticanje praktičnih znanja, vještina i radnog iskustva u realnom radnom okruženju.

Struktura programa, obuhvata aktivnosti, tj. ključne radnje za njegov razvoj i implementaciju, koje započinju raspisivanjem javnog konkursa za realizaciju programa, saglasno odredbi člana 44a Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Uslovi i kriterijumi za izbor korisnika sredstava za realizaciju programa – izvođača u osnovi podrazumijevaju ispunjenost uslova sa aspekta prihvatljivosti, tj. opravdanosti potencijalnih izvođača i način njihovog izbora, a u okviru raspoloživih sredstava za ovu namjenu.

Uslovi za uključivanje nezaposlenih lica u program, podrazumijevaju da lice pripada ciljnoj grupi programa i da je pripremljeno za uključivanje u program.

Rezultat realizacije programa kojim se, shodno postavljenom programskom cilju, očekuje da:

- Uključeno 20 lica iz ciljne grupe programa.
- 95% učesnika je zaposleno u najkraćem trajanju ekvivalentnom trajanju programa.
- Najmanje 15% učesnika ostalo u radnom odnosu po završetku programa..

Obim sredstava za finansiranje programa iznosi 216.444,00 €. Finansijska podrška Zavoda u prvoj fazi upoznavanja sa radnim mjestom iznosi do 300,00 € po učesniku za mjesec realizacije prvog programskog modula, bez obzira na stvarne troškove izvođača i do 300,00 € za naknadu troškova smještaja.

Finansijska podrška Zavoda u realizaciji programa u toku druge faze zavisi od izabranog modela i na mjesečnom nivou iznosi:

- za prvi model osposobljavanja na radnom mjestu:
  - do 727,00 € po učesniku koji se osposobljava i zapošljava na radnom mjestu za koje je predviđen I,II, II, IV ili V nivo obrazovanja, na puno radno vrijeme;
  - do 995,00 € po učesniku koji se osposobljava i zapošljava na radnom mjestu za koje je predviđen VI ili VII nivo obrazovanja, na puno radno vrijeme;
  - do 300,00 € za troškove mentorstva, materijalne i druge troškove potrebne za realizaciju programa, nezavisno od ukupnog broja učesnika i angažovanih mentora.
  - do 300,00 eura po učesniku za troškove smještaja.

- za drugi model – zapošljavanja na konkretnom radnom mjestu
  - 727,00 € po učesniku zaposlenom na radnom mjestu za koje je predviđen I, II, III, IV ili V nivo kvalifikacije obrazovanja, na puno radno vrijeme;
  - 995,00 € po učesniku zaposlenom na radnom mjestu za koje je predviđen VI ili VII nivo kvalifikacije obrazovanja, na puno radno vrijeme;
  - 300, 00 eura za naknadu troškova smještaja po učesniku.

Program »Start 20 - « sprovodiće se i pratiti u cilju efikasnog upravljanja programom i sagledavanja mjerljivih pokazatelja napretka i indikatora rezultata saglasno odredbama 44 i 45 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Nakon realizacije programa Zavod će sagledati:

- proces sprovođenja programa, uključujući i strukturne karakteristike učesnika programa,
- ostvarene rezultate i
- troškove sprovođenja programa.
-

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu.

Broj: 01-120/26- 2107

Podgorica, 29.05.2026. godine

Dostavljeno:

- 01;
- 05;
- 12;
- A/a.

RA CG 2024-2027	MJERA 1.6.
MJERA APZ	OBRAZOVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

KATALOG MJERA I PROGRAMA APZ	PROGRAM BROJ: 1- 60
---	----------------------------

PROGRAM
„START 20“ – PROGRAM PODRŠKE ZA SAMOSTALNI ŽIVOT I RAD

Podgorica, maj 2026. godine

I OSNOVNI ELEMENTI PROGRAMA

1.1. Normativni i programsko-planski osnov/okvir

- **Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti** ("Službeni list Crne Gore", broj 24/19, 29/25 i 3/26), članom 38 stav 1 utvrđeno je da se mjere aktivne politike zapošljavanja, među kojima i obrazovanje i osposobljavanje, sprovode kroz programe koje donosi Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje, a realizuju se u skladu sa pravilima o dodjeli državne pomoći.

Članom 40 stav 1 Zakona propisano je da Obrazovanje i osposobljavanje podrazumijeva pružanje mogućnosti, kroz programe obrazovanja i osposobljavanja, za sticanje prve kvalifikacije, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju, specijalizaciju, sticanje ključnih vještina; osposobljavanje za sticanje znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova određenog radnog mjesta kod poslodavca; obavljanje pripravničkog staža, radi sticanja radnog iskustva kroz osposobljavanje za samostalno obavljanje poslova u kvalifikaciji nivoa obrazovanja, odnosno stručnoj kvalifikaciji i druge vidove osposobljavanja radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja, odnosno zadržavanja zaposlenosti u uslovima ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca.

Program „START 20“ – Program podrške za samostalni život i rad pripremljen je saglasno članu 44 stav 2 Zakona, kojim je propisano da se programom aktivne politike zapošljavanja utvrđuju uslovi, kriterijumi i obim sredstava za njihovo sprovođenje, kao i ciljna grupa kojoj je program namijenjen.

Sadržajno je izveden iz *programa rad kod poslodavca (šifra: 1-6)* iz **Kataloga mjera i programa aktivne politike zapošljavanja**, donijetog Odlukom Upravnog odbora Zavoda, broj: **01-120/26-1093 od 20.03.2026. godine**.

Program će se sprovoditi i kontinuirano pratiti u cilju efikasnog upravljanja programom i sagledavanja mjerljivih pokazatelja napretka i indikatora rezultata, saglasno članom 44a, 44b, 44c i 44č i članom 45 Zakona, na način opisan Katalogom mjera i programa aktivne politike zapošljavanja.

Zakonom o budžetu za 2026. godinu ("Službeni list Crne Gore", broj: 159/25), opredijeljena su sredstva za finansiranje mjere „**Obrazovanje i osposobljavanje**“ u iznosu od 2 mil. €, od kojih se za sprovođenje ovog programa, saglasno **Programu rada Zavoda za 2026. godinu**, opredjeljuju sredstva u iznosu od **216.444,00€** uz mogućnost njihovog uvećanja u okviru budžetom opredjeljenih sredstava za Aktivnost 15 021 004 001, a u zavisnosti od iskazanih potreba potencijalnih korisnika svih programa koji će se u tekućoj godini realizovati u okviru ove mjere.

- Program *Program „START 20“ – Program podrške za samostalni život i rad* realizovaće se dodjelom pomoći male vrijednosti (de minimis pomoć) koja predstavlja kategoriju pomoći koje ne podliježu postupku prijave u smislu **Zakona o kontroli državne pomoći** („Službeni list Crne Gore“, 89/25 i 70/26), kako se ne bi premašio dozvoljeni iznos od 300.000,00 €, tokom bilo kojeg perioda od tri fiskalne godine, shodno **Pravilniku o izmjeni i dopuni Pravilnika o listi pravila državne pomoći** („Službeni list Crne Gore“, broj: 26/24 i 41/25).
- Program se realizuje u okviru programa **Reformske agende Crne Gore 2024-2027** – mjera 3.1.3. usmjerena na donošenje programa aktivacije korisnika materijalnog obezbjeđenja i bolje saradnje Centra za socijalni rad i Zavoda za zapošljavanje u cilju aktivacije korisnika materijalnog obezbjeđenja¹. Program „START 20 – Program podrške za samostalni život i rad“ predstavlja ključni operativni instrument za sprovođenje mjere 3.1.3 Reformske agende, kojom se unapređuje aktivacija radno

¹ Reformska agenda Crne Gore 2024-2027, str. 157.

	<p>sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja kroz jačanje međuresorne saradnje u sistemima zapošljavanja i socijalne zaštite, te uspostavljanje funkcionalne veze između mjera socijalne uključenosti i mjera aktivne politike zapošljavanja. Program obezbjeđuje integrisani i postepeni model podrške koji obuhvata identifikaciju i pripremu korisnika koja spadaju u kategoriju nezaposlenih mladih lica bez roditeljskog staranja nakon izlaska iz institucionalne ili hraniteljske brige prijavljena na evidenciju Zavoda, ali uključuje i druga mlada lica koja su izložena povećanom riziku od socijalne isključenosti ili otežanog ulaska na tržište rada, uključujući mlade koji nemaju adekvatnu porodičnu podršku, koji su u procesu osamostaljenja bez institucionalne i adekvatne porodične podrške, ili koji se suočavaju sa privremenim životnim okolnostima koje mogu usporiti njihov obrazovni ili profesionalni razvoj.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osim identifikacije i pripreme korisnika program obuhvata i upoznavanje sa radnim mjestom, osposobljavanje za samostalan rad i zapošljavanje, uz kontinuiranu mentorsku, socijalnu i finansijsku podršku, čime se stvaraju uslovi za jačanje zapošljivosti, razvoj radnih navika i održivu radnu integraciju lica u riziku od socijalne isključenosti. Na ovaj način, sve programske aktivnosti od zajedničkog planiranja intervencija, preko upućivanja i izrade individualnih planova, do koordinisanog praćenja napretka korisnika, realizuju se u okviru mjere 3.1.3 kao njen praktični odgovor, dok će se radi obezbjeđivanja dugoročne održivosti programa i njegovog sistemskog pozicioniranja zaključiti memorandum o saradnji između ključnih institucija resora zapošljavanja i socijalne zaštite, kojim će se urediti uloge, odgovornosti i mehanizmi saradnje u njegovoj implementaciji.
<p>1.2. Svrha i opravdanost programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program je utemeljen na principima socijalne uključenosti, jednakih šansi i prevencije socijalne isključenosti, uz uvažavanje činjenice da djeca i mladi bez roditeljskog staranja, kao i mladi koji napuštaju institucionalnu ili hraniteljsku brigu, predstavljaju jednu od najranjivijih grupa na tržištu rada, sa višestrukim barijerama za zapošljavanje koje uključuju nedostatak porodične podrške, ograničene socijalne mreže, niži nivo funkcionalnih i radnih vještina, povećan rizik od siromaštva i otežan prelazak iz sistema zaštite u samostalan život. ▪ Administrativni i programski dokumenti iz oblasti socijalne i dječje zaštite ukazuju da je u Crnoj Gori JU Dječiji dom „Mladost“ – Bijela jedina ustanova institucionalnog smještaja za djecu bez roditeljskog staranja, sa kapacitetom od oko 90 mjesta, u kojoj borave djeca i mladi sa složenim razvojnim, psihosocijalnim i mentalno-zdravstvenim potrebama, kao i djeca koja su pretrpjela različite oblike zanemarivanja, zlostavljanja i porodične disfunkcionalnosti. Program rada ustanove kontinuirano prepoznaje potrebu jačanja mjera pripreme djece i mladih za samostalan život, uključujući razvoj životnih i radnih vještina, jačanje funkcionalnih kompetencija, profesionalnu orijentaciju i podršku pri zapošljavanju. ▪ Istovremeno, reformski i strateški dokumenti u oblasti zapošljavanja i socijalne politike naglašavaju da je aktivacija radno sposobnih korisnika socijalne zaštite i mladih u riziku od socijalne isključenosti jedan od ključnih izazova tržišta rada u Crnoj Gori. Posebno se ističe potreba za razvojem integrisanih mjera koje povezuju sistem socijalne zaštite i sistem zapošljavanja, kroz individualizovanu podršku, osposobljavanje za rad i zapošljavanje kod poslodavaca, uz mentorsku i savjetodavnu komponentu. ▪ U tom kontekstu, program START 20 – Program podrške za samostalni život i rad predstavlja direktan odgovor na potrebu sistemskog povezivanja mjera socijalne uključenosti i aktivne politike zapošljavanja, jer kombinuje fazu upoznavanja sa radnim mjestom, osposobljavanje na konkretnom radnom mjestu i zapošljavanje, uz obaveznu podršku mentora i obezbijeđene osnovne uslove života (smještaj i ishranu), čime se stvara bezbjedan i strukturiran okvir za postepeni prelazak mladih iz sistema zaštite u svijet rada.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program je dodatno utemeljen u evropskim praksama koje naglašavaju važnost tzv. integriranih tranzicionih šema (education–employment–social support), namijenjenih mladima u alternativnoj brizi, sa ciljem prevencije dugoročne nezaposlenosti, beskućništva i međugeneracijskog siromaštva. Kroz ciljanu kombinaciju osposobljavanja i zapošljavanja, program doprinosi povećanju zapošljivosti učesnika, jačanju njihove radne discipline, samopouzdanja i osjećaja lične kompetencije, kao i stvaranju uslova za održivo zapošljavanje. ▪ Radi obezbjeđivanja dugoročne održivosti i sistemskog karaktera intervencije, predviđeno je da ključni akteri iz resora zapošljavanja i socijalne zaštite zaključe Memorandum o saradnji o realizaciji programa i njegovoj sistemskoj održivosti, kojim će se urediti međusobne uloge, razmjena podataka, upućivanje korisnika, praćenje ishoda i zajedničko planiranje daljeg razvoja programa. ▪ Na ovaj način, program predstavlja ciljanu, razvojnu i preventivnu mjeru aktivne politike zapošljavanja, kojom se mladima bez roditeljskog staranja i mladima u riziku od socijalne isključenosti obezbjeđuje realna šansa za uključivanje na tržište rada i izgradnju samostalnog i dostojanstvenog života. ▪ Unapređenje ponude radne snage i pristup zapošljavanju, usklađivanjem znanja, vještina i kompetencija nezaposlenih mladih lica bez porodične i institucionalne zaštite u procesu osamostaljivanja, sa zahtjevima određenih zanimanja za koja posjeduju odgovarajući nivo obrazovanja ili traženo zvanje.
<p>1.3. Programski ciljevi</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Povećanje zapošljivosti mladih bez roditeljskog staranja, kao i drugih mladih lica izloženih povećanom riziku od socijalne isključenosti i otežanog ulaska na tržište rada, uključujući mlade bez adekvatne porodične podrške, mlade u procesu osamostaljivanja i mlade koji se suočavaju sa privremenim životnim okolnostima koje mogu usporiti njihov obrazovni ili profesionalni razvoj, kroz sticanje praktičnih znanja, vještina i radnog iskustva u realnom radnom okruženju. ▪ Omogućavanje postepenog, bezbjednog i podržanog prelaska ciljne grupe iz sistema zaštite ili iz nepovoljnih životnih okolnosti na otvoreno tržište rada, kroz kombinaciju upoznavanja sa radnim mjestom, osposobljavanja i zapošljavanja kod poslodavaca. ▪ Smanjena nezaposlenost lica iz ciljne grupe programa i stvoreni uslovi za njihovo održivo zapošljavanje. ▪ Jačanje funkcionalnih, radnih i životnih vještina učesnika, uključujući razvoj radnih navika, odgovornosti, samostalnosti, komunikacije i timskog rada. ▪ Prevencija socijalne isključenosti, siromaštva i dugoročne nezaposlenosti mladih iz ranjivih kategorija. ▪ Podsticanje poslodavaca da uključe mlade iz ranjivih grupa u svijet rada, uz mentorsku i finansijsku podršku. ▪ Unapređenje međusektorske saradnje sistema zapošljavanja i sistema socijalne zaštite u planiranju i sprovođenju mjera tranzicije mladih ka samostalnom životu i radu.
<p>1.4. Ciljna grupa programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nezaposlena mlada lica bez roditeljskog staranja nakon izlaska iz institucionalne ili hraniteljske brige prijavljena na evidenciju Zavoda. ▪ Nezaposlena lica iznad 30 godina koja su bila korisnici institucionalne ili hraniteljske brige prijavljena na evidenciju Zavoda.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Druga mlada lica sa evidencije Zavoda koja su izložena povećanom riziku od socijalne isključenosti ili otežanog ulaska na tržište rada, uključujući mlade koji nemaju adekvatnu porodičnu podršku, koji su u procesu osamostaljivanja bez institucionalne i adekvatne porodične podrške, ili koji se suočavaju sa privremenim životnim okolnostima koje mogu usporiti njihov obrazovni ili profesionalni razvoj.
1.5. Planiran broj učesnika	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20 lica iz ciljne grupe programa.
1.6. Trajanje programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program se realizuje u trajanju od 10 mjeseci.
1.7. Lokacija realizacije programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program se može sprovesti na lokalnom, regionalnom ili nacionalnom nivou.
1.8. Sadržaj programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Program se sprovodi u saradnji sa poslodavcima. Program se realizuje kroz dvije faze i to: prva faza koja podrazumijeva upoznavanje sa radnim mjestom i druga faza koja može imati dva modula: osposobljavanje i zapošljavanje. ▪ Poslodavac u zavisnosti od identifikovanih potreba, bira način realizacije i isti iskazuje u prijavi. Poslodavac je u obavezi da za vrijeme trajanja programa učesnicima obezbjedi smještaj i ishranu. ▪ Prva faza – upoznavanje sa radnim mjestom. Poslodavac može realizovati navedenu fazu za najviše 10 učesnika. Broj učesnika programa na nivou jednog poslodavca je ograničen i zavisi od broja zaposlenih, odnosno prijavljenih na obavezno socijalno osiguranje, na puno radno vrijeme od 40 časova nedeljno, u mjesecu koji prethodi mjesecu objave javnog konkursa. - - Ovom fazom omogućava se nezaposlenim licima da uz pomoć mentora provjere svoje kompetencije za obavljanje poslova određenog radnog mjesta, a poslodavcima da upoznaju nezaposlena lica i procijene njihovu sposobnost za obavljanje određenih radnih zadataka. Poslodavac će uključenim licima obezbjediti mentora, opremu za rad i odgovarajući prostor, kako bi se upoznali sa radnim mjestom, provjerili znanja, vještine i kompetencije uz stručno vodstvo mentora¹⁸, u trajanju od 40 časova nedeljno. Na ovaj način poslodavac će upoznati učesnike i izvršiti procjenu svrsishodnosti njihovog osposobljavanja za rad ili zapošljavanja na konkretnom radnom mjestu. Za vrijeme trajanja ove faze učesnici ne zasnivaju radni odnos. Imaju pravo na novčanu pomoć i naknadu eventualnih troškova prevoza. Poslodavac ostvaruje pravo na naknadu troškova mentorstva, osiguranja za slučaj povrede na radu učesnika, materijalnih i administrativnih troškova, po danu realizacije modula, po učesniku, kao i naknadu za troškove smještaja. Poslodavci imaju mogućnost da procijene svrsishodnost uključivanja svih lica u drugu fazu, uz obavezu da sa najmanje 50% učesnika realizuju modul osposobljavanja odnosno modul zapošljavanja. U slučaju da 50 % učesnika ne odgovara cijelom broju, broj učesnika se zaokružuje na najbliži cijeli broj. ▪ Druga faza : Osposobljavanje i zapošljavanje U okviru druge faze program se može realizovati po nekom od sledeća dva modela. Prvi model je model osposobljavanja na radnom mjestu uz podršku mentora, dok drugi model podrazumijeva zapošljavanje na konkretnom radnom mjestu.

<p>1.9 Opravdani troškovi realizacije programa - teret Zavoda</p>	<p>✓ Prvi model – Osposobljavanje na radnom mjestu Realizacijom ovog modela poslodavac će obezbijediti učesnicima da se uz podršku mentora 40 časova nedjeljno (jedan mentor za najviše četiri učesnika) osposobe u realnom radnom okruženju. Poslodavac će sa učesnicima zaključiti ugovore o radu u najkraćem trajanju od devet mjeseci, na puno radno vrijeme od 40 časova nedjeljno.</p> <p>✓ Drugi model – zapošljavanje na konkretnom radnom mjestu Ovaj model sprovodi se u najkraćem trajanju od devet mjeseci. Poslodavac sa učesnicima zaključuje ugovor o radu za obavljanje poslova u okviru postojećih ili novootvorenih radnih mjesta koja mogu biti održiva i nakon završetka programa, na puno radno vrijeme od 40 časova nedjeljno.</p> <p>Za finansiranje ovog programa opredijeljena su sredstva u iznosu od 216.444,00 €</p> <p>Opravdani troškovi učesnika i poslodavca - izvođača programa zavise od faze i modela realizacije programa.</p> <p>Prva faza</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opravdani trošak učesnika - novčana pomoć i eventualni troškovi prevoza. Naknada troškova: po rješenju o priznavanju prava polazniku na novčanu pomoć sa ili bez prava na troškove prevoza. - Opravdani trošak izvođača - do 300,00 € po učesniku za mjesec realizacije programskog modula bez obzira na stvarne troškove izvođača. - do 300,00 € po učesniku za naknadu troškova smještaja. <p>Isplata sredstava vrši se po realizaciji prve faze.</p> <p><u>Naknada troškova:</u> po osnovu ugovora o realizaciji programa dodjelom pomoći male vrijednosti, tzv. „de minimis“ pomoći zaključenog između Zavoda i izvođača programa.</p> <p>Druga faza</p> <p>Zavod pruža finansijsku podršku u trajanju do devet mjeseci.</p> <p>Prvi model – osposobljavanje na radnom mjestu</p> <p><u>Opravdani trošak izvođača</u> je trošak osposobljavanja učesnika u realnom radnom okruženju koji bez obzira na stvarne troškove izvođača mjesečno iznosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do 727,00 € po učesniku koji se osposobljava i zapošljava na radnom mjestu za koje je predviđen I,II, III, IV ili V nivo obrazovanja, na puno radno vrijeme; - do 995,00 € po učesniku koji se osposobljava i zapošljava na radnom mjestu za koje je predviđen VI ili VII nivo obrazovanja, na puno radno vrijeme; - do 300,00 € za troškove mentorstva, materijalne i druge troškove potrebne za realizaciju programa, nezavisno od ukupnog broja učesnika i angažovanih mentora. - do 300,00 eura po učesniku za troškove smještaja. <p><u>Naknada troškova:</u> po osnovu ugovora o realizaciji programa dodjelom pomoći male vrijednosti, tzv. „de minimis“ pomoći zaključenog između Zavoda i izvođača programa.</p> <p>Drugi model – zapošljavanje na konkretnom radnom mjestu</p> <p>Poslodavac, nezavisno od stvarnih troškova realizacije programa, ostvaruje pravo na mjesečni iznos finansijske podrške do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 727,00 € po učesniku zaposlenom na radnom mjestu za koje je predviđen I, II, III, IV ili V nivo kvalifikacije obrazovanja, na puno radno vrijeme; - 995,00 € po učesniku zaposlenom na radnom mjestu za koje je predviđen VI ili VII nivo kvalifikacije obrazovanja, na puno radno vrijeme; - 300, 00 eura za naknadu troškova smještaja po učesniku. <p>Ukoliko tokom realizacije programa dođe do smanjenja broja učesnika, finansijska obaveza Zavoda srazmjerno se smanjuje.</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Isplata sredstava u drugoj fazi vrši se sledećom dinamikom: <ul style="list-style-type: none"> - sredstva u iznosu do 80%, u roku od 30 dana od dana početka realizacije druge faze; - sredstva u iznosu od 20%, po isteku poslednjeg meseca realizacije druge faze.
1.10. Očekivani rezultati indikatori	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj uključenih lica u I programsku fazu – upoznavanje sa radnim mjestom istovjetan planiranom broju učesnika. ▪ Osposobljeno 90% učesnika II faze prvog modela. ▪ Najmanje 15% osposobljenih za rad ostaje u radnom odnosu po završetku programa

II USLOVI I KRITERIJUMI SPROVOĐENJA PROGRAMA

2.1. Uslovi za izvođače programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izvođač programa je poslodavac koji sa Zavodom zaključuje ugovor o realizaciji programa dodjelom pomoći male vrijednosti tzv. „de minimis“ pomoći. ▪ Da bi se smatrao prihvatljivim za realizaciju programa poslodavac – podnosilac prijave treba da: <ul style="list-style-type: none"> - svoju djelatnost obavlja u privatnom sektoru, na teritoriji Crne Gore; - je registrovan za obavljanje djelatnosti, najmanje 12 meseci na dan objave javnog konkursa za realizaciju programa; - djelatnost ne obavlja u sektoru usluga povezanih sa izvoznom djelatnosti i u sektoru primarne poljoprivrede i ribarstva; - nije privredno društvo čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave i - nije registrovan kao nevladina organizacija. <p><u>Izvor verifikacije:</u> izvod iz registra nadležnog organa.</p> ▪ Da je upoznat da sredstva Zavoda za finansiranje ovog programa predstavljaju državnu pomoć male vrijednosti i da ne smiju prelaziti iznos od 300.000,00 € u bilo kojem periodu od tri fiskalne godine, te da mu se po navedenom osnovu može dodijeliti zakonska pomoć male vrijednosti, tzv. de minimis pomoći; <p><u>Izvor verifikacije:</u> izjava podnosioca prijave i izjave za pomoći male vrijednosti i evidencija o dodijeljenim državnim pomoćima.</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije u stečajnom postupku, postupku likvidacije, nije prestao obavljati djelatnost i da mu žiro račun nije blokiran; - preuzme obavezu da sa učesnicima programa zaključi ugovor o radu, u zavisnosti od odabranog modela u trajanju koje ne može biti kraće od devet meseci; - preuzme obavezu da učesnicima programa obezbijedi smještaj i ishranu za vrijeme realizacije programa; - angažuje mentora sa nivoom kvalifikacije obrazovanja ne nižim od zahtijevanog nivoa kvalifikacije učesnika i sa najmanje tri godine radnog iskustva, ukoliko posebnim propisom nije drugačije određeno; - angažuje jednog mentora za najviše četiri učesnika programa, ukoliko posebnim propisom nije drugačije određeno; - je upoznat da ne može angažovati mentora koji je tokom perioda realizacije programa angažovan na poslovima osposobljavanja učesnika drugog/ih programa od strane istog ili drugog poslodavca. <p><u>Izvor verifikacije:</u> izjava podnosioca prijave.</p>
---	---

	<p>- posjeduje tehničke i prostorne kapacitete za realizaciju programa za zahtijevani broj učesnika.</p> <p><u>Izvor verifikacije:</u> izjava podnosioca prijave i nalaz neposrednog uvida Zavoda u postojanje uslova za realizaciju programa.</p> <p>- ima izmirene obaveze po osnovu poreza i doprinosa na lična primanja na dan 31.12.2025. godine i/ili da redovno izmiruje reprogramirane poreske obaveze, shodno Zakonu o reprogramu poreskih potraživanja ("Službeni list Crne Gore", broj 145/21) na dan objave javnog konkursa za realizaciju ovog programa;</p> <p>- sa zapošljavanjem učesnika u ovom programu ostvaruje neto porast broja zaposlenih u odnosu na prosječan broj zaposlenih u poslednjih 12 mjeseci;</p> <p>- na dan objave javnog konkursa ima najmanje jednog zaposlenog;</p> <p>- je upoznat da je broj učesnika programa uslovljen postojećim brojem zaposlenih lica kod poslodavca, prijavljenih na obavezno socijalno osiguranje na puno radno vrijeme od 40 časova nedjeljno, na dan raspisivanja konkursa za realizaciju ovog programa, te da shodno tome može zahtijevati realizaciju programa za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najviše jednog učesnika, ukoliko ima do dva zaposlena lica; - najviše dva učesnika, ukoliko ima od tri do pet zaposlenih lica; - najviše tri učesnika, ukoliko ima od šest do 50 zaposlenih lica; - najviše četiri učesnika, ukoliko ima više od 50 zaposlenih lica. <p><u>Izvor verifikacije:</u> IOPPD obrazac i Uvjerenje Poreske uprave.</p>
<p>2.2. Postupak izbora izvođača programa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Za izbor korisnika sredstava za realizaciju programa Zavod raspisuje javni konkurs koji se objavljuje u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore, oglasnim tablama biroa rada i na internet stranici Zavoda - http://www.zzzcg.me <p>Podnosioci prijave će se javnim konkursom upoznati sa uslovima za realizaciju programa, načinom finansiranja programa, načinom podnošenja prijave i kriterijumima izbora.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prijava za realizaciju programa sa pratećim priložima i konkursom zahtjevanom dokumentacijom, kojom podnosilac prijave dokazuje ispunjenost uslova utvrđenih programom za koji aplicira, podnose se neposredno. <p>Prijave se predaju lično na arhivi Zavoda prema opštini spovođenja programa ili mjestu sjedišta, odnosno prebivališta/boravka nezaposlenog lica koje podnosi prijavu.</p> <p>Podnosilac prijave koji planira realizaciju programa u više opština, podnosi posebno prijavu za svaku od opština realizacije.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prijave podnijete na javni konkurs će obrađivati i ocjenjivati Komisija za obradu prijave i utvrđivanje liste učesnika javnog konkursa (u daljem tekstu: Komisija). <p>U postupku obrade prijave, Komisija utvrđuje administrativnu usaglašenost i opravdanost podnijetih prijave.</p> <p>Administrativno usaglašena prijava je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - blagovremena prijava (podnijeta u okviru konkursom utvrđenog roka za podnošenje prijave);

- uredna prijava (podnijeta na utvrđeni način, u zahtjevanom formatu, broju primjeraka, sa kompletnim informacijama datim saglasno uputstvima iz obrasca prijave i njegovih priloga, potpisanih i ovjerenih na zahtjevani način) i
- potpuna prijava (podnijeta sa priložima i konkursom zahtjevanom dokumentacijom kojom podnositelj dokazuje ispunjenost uslova utvrđenih programom iz predmeta javnog konkursa).

Komisija neće razmatrati prijave koje su podnijete putem pošte ili na neki drugi način koji nije predviđen javnim konkursom (npr. fax-om ili e-mailom), kao i prijave podnijete nakon isteka krajnjeg roka za podnošenje prijave, bez obzira na okolnosti koje su prouzrokovale kašnjenje. Ove prijave se odbijaju kao administrativno neusaglašene prijave.

Komisija će u postupku obrade prijave, na internet stranici Zavoda, najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka javnog konkursa, objaviti listu podnositelja prijave koji nijesu dostavili urednu i potpunu prijavu, uz navođenje utvrđenih nedostataka. Podnosioci imaju mogućnost da otklone nedostatke u roku od pet dana od dana objavljivanja liste. Ukoliko podnositelj prijave otkloni nedostatke u navedenom roku, smatraće se da je prijava bila uredna od dana njenog podnošenja, u suprotnom biće odbijena.

Opravdana prijava je prijava podnijeta od strane podnosioca koji ispunjava uslove utvrđene programom iz Poglavlja II, tačka 2.1. Neopravdane prijave se odbijaju.

- Po okončanom postupku obrade prijave, Komisija vrši evaluaciju administrativno usaglašenih i opravdanih prijave primjenom kriterijuma izbora i u okviru raspoloživih sredstava za ovu namjenu utvrđuje bodovnu/rang listu.

Ocjena prijave izvršiće se primjenom sljedećih kriterijuma izbora:

- Značaj programa;
- Planirani rezultati programa

Maksimalan broj bodova koji se može ostvariti primjenom navedenih kriterijuma izbora je 100.

Evaluacionim obrascem koji čini sastavni dio javnog konkursa se, u okviru maksimalnog broja bodova, razrađuje bodovna skala na nivou svakog od kriterijuma izbora.

Značaj programa

Ovo je eliminacioni kriterijum i ne iskazuje se bodovima. Primjenom ovog kriterijuma utvrđuje se da li su potrebe koje je podnositelj naveo u prijavi za realizaciju programa usklađene sa potrebama nezaposlenih lica pripremljenih za uključivanje u program, uzimajući u obzir i pripremljena nezaposlena lica iz drugih opština koja su iskazala spremnost da se uključe u program i van mjesta prebivališta.

Ukoliko potrebe nijesu usklađene, prijava će se smatrati irelevantnom i neće se dalje ocjenjivati. Izuzetno, kada dva ili više podnositelja u prijavama iskažu potrebu da programima u istoj opštini sprovođenja obuhvate veći broj učesnika od broja pripremljenih lica, Komisija će pristupiti ocjenjivanju njihovih prijave primjenom ostalih kriterijuma izbora.

Planirani rezultati programa

Ovaj kriterijum se odnosi na održivost zaposlenja učesnika programa.

Maksimalan broj bodova koji se može ostvariti primjenom ovog kriterijuma je 100 bodova.

	<p>Primjenom ovog kriterijuma izbora prijave se ocjenjuju shodno planiranoj dužini trajanja radnog odnosa i broju zaposlenih učesnika. Prijava za realizaciju programa kojom se ne predviđa zaključenje ugovora o radu sa učesnikom u trajanju dužem od obaveznog perioda trajanja radnog odnosa u programu, ocjeniče se dodjelom 0 bodova.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kada primjenom navedenih kriterijuma izbora dva ili više podnosilaca prijave za realizaciju programa u istoj opštini ostvare isti broj bodova, prednost pri izboru imaće podnosilac koji nije koristio finansijska sredstva Zavoda za realizaciju programa aktivne politike zapošljavanja iz 2025. godine. <p>Ukoliko se na ovaj način ne može izvršiti izbor, prednost se daje podnosiocu koji nije koristio finansijska sredstva Zavoda za realizaciju programa aktivne politike zapošljavanja iz 2024. godine.</p> <p>U situacijama u kojima se na navedeni način ne može izvršiti izbor, prednost će se odrediti shodno održivosti realizovanih programa zapošljavanja (podsticaji za zapošljavanje, osposobljavanje za samostalan rad i osposobljavanje za rad kod poslodavca) iz 2023. i 2024. godine.</p> <p>Posmatra se učešće zaposlenih lica koja su nastavila radni odnos kod poslodavca po izvršenju ugovora o realizaciji jednog, dva ili sva tri navedena programa u 2023. i 2024. godini, u ukupnom ugovorenom broju učesnika odnosnog-ih programa. Prednost će, sledećim redosledom, imati poslodavci kod kojih je na dan objave konkursa zaposleno najmanje 50% od ukupnog broja učesnika programa, zatim od 30% do 50% i na kraju poslodavci sa od 10% do 30% zaposlenih učesnika na dan objave konkursa za realizaciju programa.</p> <p>Kada se izbor ne može izvršiti na prethodno opisani način, redoslijedom navedenog, prednost pri izboru utvrdiće se žrijebanjem.</p> <p>Komisija može, uz saglasnost podnosilaca prijave za realizaciju programa, izvršiti korekciju zahtjevanog broja i strukture učesnika programa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Izbor korisnika sredstava za realizaciju programa vrši se na osnovu bodovne liste učesnika javnog konkursa i u okviru raspoloživih sredstava za ovu namjenu. <p>Odluka o izboru korisnika sredstava za realizaciju programa objavljuje se na internet stranici Zavoda.</p> <p>Protiv odluke o izboru korisnika sredstava može se izjaviti žalba Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, u roku od 15 dana od dana objavljivanja odluke.</p> <p>Žalba ne odlaže izvršenje odluke.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Međusobna prava, obaveze i odgovornosti Zavoda i korisnika sredstava – izvođača programa urediće se ugovorom o realizaciji programa dodjelom pomoći male vrijednosti, tzv. de minimis pomoći
<p>2.3. Obaveze izvođača</p>	<p>Obaveze izvođača programa utvđuju se ugovorom o realizaciji programa i razrađuju operativnim priručnikom koji čini sastavni dio ugovora.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Shodno ugovoru zaključenom sa Zavodom, Izvođač se u osnovi obavezuje da:

	<ul style="list-style-type: none"> - realizuje program, u ukupnom trajanju od deset mjeseci (I + II faza), sa datumom početka realizacije I programske faze najkasnije u roku od 20 dana od dana zaključenja ugovora i II programske faze u roku od 20 dana od dana završetka I faze; - sačini operativni plan aktivnosti obe programske faze i dostavi ga Zavodu; - uključenim licima obezbjediti mentora, opremu za rad i odgovarajući prostor, kako bi se upoznali sa radnim mjestom, provjerili znanja, vještine i kompetencije uz stručno vodstvo mentora (I faze); - dostavi Zavodu prijavu o slobodnom/im radnom/im mjestu/ima za učesnika/e II faze, za zapošljavanje na radnom mjestu u ugovorenom trajanju; - sa učesnikom-cima druge programske faze zaključi ugovor-e o radu, sa stupanjem na rad danom početka realizacije druge faze; - u zakonski utvrđenim rokovima prijavi učesnika-e na obavezno socijalno osiguranje; - obezbijedi učesniku-cima ostvarivanje prava iz rada i po osnovu rada shodno propisima kojima se uređuje ova oblast; - obezbijedi i sprovede zaštitu na radu učesnika za vrijeme trajanja programa, u skladu sa zakonom, propisanim mjerama i normativima zaštite na radu; - u zakonski utvrđenim rokovima, vrši isplate zarada učesniku programa i Zavodu dostavlja dokaze o isplaćenim zaradama, porezima i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje učesnika programa; - vodi dnevnu evidenciju o realizovanim aktivnostima utvrđenim Operativnim planom i evidenciju prisustva učesnika programa; - u slučaju napuštanja programa od strane učesnika i/ili raskida ugovora o radu, bez odlaganja obavjesti Zavod i dostavi kopiju rješenja o prestanku radnog odnosa učesnika; - u slučaju uplate sredstava od strane Zavoda za period realizacije programa po prestanku radnog odnosa učesnika sa kojim je raskinut ugovor o radu i u drugim slučajevima neosnovano primljenih sredstva izvrši njihov povraćaj; - omogući Zavodu neposredan uvid u realizaciju programa u toku realizacije prve programske faze i u drugom, šestom i osmom mjesecu realizacije druge faze, kao i ukoliko nastupe okolnosti koje otežavaju ili onemogućavaju njegovo sprovođenje i postupi po eventualnim sugestijama radi postizanja planiranih rezultata programa; - izda potvrde o osposobljenosti za obavljanje poslova određenog radnog mjesta učesniku koji sa uspjehom završi drugu fazu prvog programskog modela osposobljavanja osposobljavanja; - Zavodu dostavlja izvještaj-e o napretku, završni izvještaj o realizaciji programa i zahtjev za isplatu; - vrši druge ugovorene obaveze.
2.4. Uslovi za učesnika programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utvrđen individualni plan zapošljavanja. ▪ Zaključen ugovor sa Zavodom o uključivanju u prvu programsku fazu. ▪ Zaključen ugovor o radu sa izvođačem programa.
2.5. Obaveze učesnika programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obaveze učesnika definišaće se ugovorom koji zaključuju sa Zavodom i koji prethodi njihovom upućivanju u program. Ugovorne obaveze učesnika su da: <ul style="list-style-type: none"> - redovno prisustvuje i izvršava programske zadatke; - se angažuje na usvajanju programskih sadržaja radi postizanja ciljeva i ishoda predviđenih operativnim planom izvođača; - postupi po eventualnim sugestijama i predloženim mjerama izvođača ili Zavoda za otklanjanje uzroka koji otežavaju ili onemogućavaju napredovanje u savladavanju programskih sadržaja; - ukoliko bude uključen u drugu programsku fazu pristupi zaključenju ugovora o radu sa izvođačem i održi zaposlenje u ugovorenom trajanju; - uredno izvršava i druge obaveze usmjerene na ostvarivanje pozitivnog ishoda prvog programske faze, kao i druge ukoliko se u njenu realizaciju

	<ul style="list-style-type: none"> - uključiti. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Danom početka realizacije druge programske faze, učesnik zasniva radni odnos kod izvođača, te se međusobne obaveze, prava i odgovornosti ugovornih strana regulišu ugovorom o radu.
2.6. Prava učesnika programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Učesnik ima pravo: <ul style="list-style-type: none"> - da se od strane izvođača upozna sa sadržajem i dinamikom sprovođenja - aktivnosti prve i druge programske faze utvrđenih operativnim planom, - prije započinjanja njegove realizacije; - na mentora, opremu za rad i odgovarajući prostor, kako bi se upoznao sa radnim mjestom, provjerio znanja, vještine i kompetencije uz stručno vodstvo mentora za vrijeme realizacije prve programske faze; - da podnese zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć za dane provedene u prvoj programskoj fazi, saglasno članu 58 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (»Sl. list CG«, br.24/19, 29/25 i 3/26) i Pravilniku o načinu ostvarivanja novčane pomoći i naknade troškova prevoza za nezaposlena lica (»Sl.list CG«, br. 58/19); - da podnese zahtjev za naknadu troškova prevoza za dane provedene u prvoj programskoj fazi, u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju¹⁹; - da ukoliko bude uključen u drugu programsku fazu zasnjuje radni odnos kod izvođača, - na mentora, opremu za rad i odgovarajući prostor kako bi se osposobio na radnom mjestu uz stručno vodstvo mentora u trajanju od šest mjeseci; - na ostvarivanje prava iz rada i po osnovu rada, kojima se uređuje ta oblast tokom trajanja druge faze; - da ukoliko bude uključen u I programsku fazu i sa uspjehom je završi, dobije potvrdu o osposobljenosti za obavljanje poslova određenog radnog mjesta, koju mu izdaje izvođač.

III PRAĆENJE REALIZACIJE PROGRAMA	
3.1. Praćenje programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacija programa na terenu vršiće se uz kontinuirano praćenje i izvještavanje o sprovedenim aktivnostima, stanju i napretku programa. <p>Praćenjem programa obezbijavaju se uslovi za blagovremeno preduzimanje korektivnih radnji ukoliko tokom sprovođenja programa nastupe okolnosti usled kojih ih je neophodno sprovesti, a sve u cilju postizanja planiranih rezultata programa.</p>
3.2. Alati za praćenje programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ključni dokumenti za sprovođenje i praćenje ovog programa su: <ul style="list-style-type: none"> - smjernice za sprovođenje i praćenje realizacije programa; - ugovori o realizaciji programa zaključeni između Zavoda i izvođača programa; - operativni priručnik za sprovođenje programa; - ugovori o radu zaključeni između izvođača i učesnika programa. <p>Sastavni dio navedenih dokumenata je set obrazaca za izvještavanje, procjenu stepena zadovoljstva učesnika, nalaza neposrednog obilaska lokacije realizacije programa i drugih obrazaca koji prate proces sprovođenja programa.</p>

3.3. Rezultati praćenja programa	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Praćenje programa predstavlja polaznu osnovu za sagledavanje:<ul style="list-style-type: none"> - procesa sprovođenja programa, uključujući i strukturne karakteristike učesnika programa; - ostvarenih rezultata i - troškova sprovođenja programa.
---	---